

1921] den 2den Del. af Lovforsl. om Sættelag m. m. ved Søværnet. 1922

har allerede gjort opmærksom paa, at det er en meget uheldig Situation, hvorunder det nu omhandlede i og for sig overordentlig vigtige Spørgsmaal er kommet ind her. Thi for det Første troer jeg ikke, at Spørgsmaalet har eller vil kunne faae nogen egentlig praktisk Betydning med Hensyn til det under Forhandling værende Omraade, idet de Forhold, hvorom der her er Tale, ere af den Bessaffenhed, at der i det Væsentlige kun er Spørgsmaal om slette og rette Regnestykker. Og dernæst forekommer det mig ogsaa, at det ganske vist maa indrømmes, at Forholdene med Hensyn til de paagjældende extraordinaire Tillæg — vel ikke ere aldeles de samme som med Hensyn til de i sin Tid bestemte Sæd- omstivningsstillæg, der, om de end ikke ligefrem vare et Slags Gratiale, saa dog ikke vare et ligefremt Led af Contractsforholdet, men — dog ere af en saadan Bessaffenhed, at de, som den ærede Minister her gjorde opmærksom paa, ikke vedrøre de paagjældende Personers hele Stilling og ikke have Virkning for en længere Tid, endfige for Livstid. Men, skjøndt jeg nu for mit Bedkommende har bevæget mig for meget i praktiske Forhold, til at jeg skulde mene, at man for et blot og bart Princip's Skyld skal reise nogen stor Modstand imod Bestemmelsen, der ikke have videre praktisk Betydning, saa siger jeg dog, at det heromhandlede Spørgsmaal staaer i for nøie en Forbindelse med en heel Række af Lovforslag, med Hensyn til hvilke jeg ikke har den allerfjerneste Tvivl om, at det at ville unddrage Bedkommende fra Domstolenes Beskyttelse vilde være fuldstændig Uret, til at jeg ikke skulde anseer det for urigtigt, om vi nu her paa en Maade vilde give et Slags Præjudicat eller Præcedents for et Spørgsmaal, som i sin hele Alvor først vil komme til at foreligge senere. Det tør jeg nemlig allerede strax sige, at efter min Overbeviisning vilde det at unddrage det hele Forhold om Embedsmændenes Lønninger fra Domstolenes Afgjørelse være en Fornegtelse af de Grundsaetninger, der ikke blot ere opstillede i Grundloven, men som høre med til Definitionen, om jeg

maa sige, at et civiliseret Samfund, hvor til sandelig ogsaa maa regnes den gamle gode Grundsaetning om Lands Lov og Ret og om, at enhver Borger's, og altsaa ogsaa enhver Embedsmands, Retsskrav staaer under Domstolenes Beskyttelse. Denne Grundsaetning er i Danmark meget ældre end Grundloven, og den har, idet den paa meget faa Undtagelser nær er bleven hoist samvittighedsfuldt overholdt under vore souveraine Konger, været et af de fasteste Grundlag for, at der her har været en ordnet Tilstand i Landet. Frihed og Ret ere nemlig ikke først komne ind ved Grundloven, men de have derved skullet faae en større Beskyttelse, og det vilde derfor være overordentlig sorgeligt, om Virkningen af den folkelige Medvirkning ved Lovgivningen og ved Lovene overhovedet skulde blive den, at hvad der tidligere aldrig var blevet draget i Tvivl, nu skulde blive rokket netop af dem, der have at varetage Grundloven. Det, at et Retsskrav staaer under Domstolenes Beskyttelse, er ikke blot for Embedsmanden, men jeg troer ganske vist for enhver Statsborger, en af de fasteste Grundpiller for den Tryghed, hvori man befinder sig, og den tør og kan ikke berøves nogen enkelt Klasse, uden at der derved begaaes en Uret. Jeg skal ikke ved denne lille Leilighed komme ind paa at samle Alt, hvad derom kan siges, men jeg vil blot erindre om, at efter Grundloven ere ogsaa Domstolene en Statsmagt, der er ligesaa uundværlig som baade Regjeringen og Rigsdagen, og at det er en Statsmagt, som netop ved sin hele Sammensætning og ved de Former, hvorunder enhver Sag kommer frem for dem til Forhandling, yder den allerførste Garanti for en rolig og upartisk Afgjørelse. En Sag, der kommer ind for Domstolene, optager mange flere Timers Arbeide af Folk, der ere ligesaa kloge og samvittighedsfulde som Ministrene, end Ministrene kunne anvende Minuter paa et saadant Spørgsmaals Afgjørelse. Enhver, der har havt med saadanne Forretninger at gøre, veed dog, at i mangfoldige Tilfælde finder en saadan Afgjørelse ad administrativt Vet Sted meget hurtig, idet Sagen afgjøres efter et kort